

Տեղեկագիր

Թիվ 3 (27)
Մարտ 2008

Newsletter

Issue 3 (27)
March 2008

Գյուղատնտեսության արտադրանքի փոխանախարարի դասախոսությունը ԱՌԿ-ում

ՀՀ գյուղատնտեսության առաջին փոխնախարար Սամվել Ավետիսյանը մարտի 10-ին հյուրընկալվեց Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում: Թեև սա փոխնախարարի առաջին այցը չէր և նա մոտիկից է ծանոթ կենտրոնի գործունեությանը, սակայն առաջին անգամ էր դասախոսություն կարդում մեր ուսանողների համար:

Ուսանողները «առաջին ձեռքից» կարևոր տեղեկություններ ստացան Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության ոլորտում եղած իրավիճակի և զարգացման հեռանկարների վերաբերյալ: Լինելով նորանկախ երկրի գյուղատնտեսության ոլորտի բարեփոխումների ակունքներում և հողի ու հարակից ենթակառուցվածքների սեփականաշնորհման քաղաքականության և գործելակերպի իրականացման մեկը, դոկտ. Ավետիսյանը նշանակալից դեր է կատարել գյուղատնտեսական և վերամշակող արդյունաբերության ոլորտում արտադրության, մարկետինգի, արտահանման, գիտական հետազոտությունների, կրթության, խորհրդատվության, ինչպես նաև թե բուն նախարարության և թե առհասարակ գյուղատնտեսական հանրության միջազգային գործակցության զարգացման գործում:

«1991-1992թթ. սեփականաշնորհումից հետո առաջացած նոր իրողությունները նոր մոտեցումներ էին պահանջում երկրի գյուղատնտեսությունը այնպիսի հունով տանելու հարցում, որ բնակչության սննդապահովության կենսական կարիքները հոգալուց գատ կարողանայինք նաև մրցակցել արտաքին շուկայում», - ասաց դոկտ. Ավետիսյանը: Այդ նոր իրողություններն են՝ 340 հազ. գյուղացիական տնտեսությունները՝ 1,4 հա միջին հողատարածություններով՝ նախկին խորհրդային 860 խոշոր տնտեսությունների փոխարեն, ապրանքային արտադրանքի կտրուկ նվազումը (տնտեսությունների մեծ մասը դեռ այսօր էլ զբաղված է բնական արտադրությամբ՝ սեփական սպառման կամ փոխանակման նպատակով), 1990թ. համեմատությամբ համախառն գյուղատնտեսական արտադրանքի քառակի նվազումը և այլն: «Սեփականաշնորհումից անմիջապես հետո մենք կորցրեցինք թարմ և վերամշակված մթերքների մեր շուկան, - նշեց դոկտ. Ավետիսյանը, - իսկ վերամշակող արդյունաբերությունը վերակառուցվեց դրանից միայն 8 տարի անց»: Նա նշեց, որ այդ վերակառուցման գործում ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի Մարկետինգի աջակցության ծրագիրը առանցքային դերակատարում է ունեցել՝ ֆինանսական, տեխնիկական, մարկետինգային, արտահանման, ինչպես և գիտաամփոփ խորհրդատվական ու կրթական աշխատանքների միջոցով: «Ձեր հովանավորները մեզ օգնեցին արդեն ստեղծված շուկայական հարաբերություններին կոնկրետ բովանդակություն հաղորդել, այսինքն՝ ձևավորել նաև բուն շուկան»:

Այսօր գյուղատնտեսության բաժինը Հայաստանի ՀՆԱ-ում ավելի քան 20% է: Գյուղատնտեսությունը, ագրոբիզնեսի հետ միասին, ապահովում է ՀՆԱ-ի 28%-ը: «Սա լավ չէ, - նշեց փոխնախարարը, - քանի որ սա նշանակում է, որ մյուս ճյուղերն են վատ աշխատում»: Այնուհետև նա բացատրեց, որ երկրի բնակչության՝ պաշտոնապես 46 տոկոսը, իսկ իրականում՝

Deputy Minister of Agriculture Hosted by the ATC Students

Samvel Avetisyan, the RA First Deputy Minister of Agriculture, met with ATC students on March 10. This was not his first visit to the ATC but the first seminar for the students. Dr. Avetisyan had a good knowledge of the ATC since he follows its progress from the very day of its establishment.

The students received a good deal of “first-hand” information about the current state and development trends in the Armenian agriculture. Dr. Avetisyan is one of the pioneers leading the reform processes in development of the country’s agricultural policies and practices after privatization of land and adjacent infrastructures. His personal role has been significant in the development of agricultural and agribusiness production, marketing, export, research, education, and extension as well as international cooperation of the Ministry itself and the entire agricultural community.

“New realities after land privatization in 1991-1992 required new approaches to develop the country’s agriculture to meet the vital food demand of the people and to compete in the international arena,” Dr. Avetisyan said. And these new realities are: existence of 340,000 small private farms with average of 1.4 hectares of land instead of the former 860 large collective farms on the same amount of agricultural lands; dramatic decrease in commercial production (half of the farms are still involved in natural production for own consumption or barter); 4 times decrease in the gross agricultural production as compared with that of 1990; etc. “We lost the market of fresh and processed products virtually right after the privatization,” Dr. Avetisyan said, “And the food processing industry was reconstructed only 8 years later.” He said in this reconstruction, the USDA Marketing Assistance Project played a key role with its timely and professional financial, technical, marketing, export as well as extension and education efforts. “Your sponsors helped us to furnish real market inside, i.e. the market itself, within the market relations already established.”

Today the share of agriculture in the country’s GDP is over 20%. Agriculture together with the food processing industry provides 28% of GDP. “This is not good,” Dr. Avetisyan said, “because it means that other industries don’t work well.” Officially 46% (in real life it is about half of that) of the Armenian population is involved in agriculture while this percentage in developed countries makes up to 8%. According to him, one of the major chal-

դրա կեսը, ընդգրկված է գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում, մինչդեռ այս ցուցանիշը զարգացած երկրներում կազմում է մինչև 8% (ԱՄՆ-ում՝ 1%-ից փոքր ինչ ավելի):

Ըստ դոկտ. Ավետիսյանի, առաջիկա կարևորագույն մարտահրավեր-ներից մեկը կոպերացիան է գյուղատնտեսության ոլորտում: Կաթի իրացման կոպերատիվների դրական փորձը, օրինակ, գալիս է հաստատելու փոխնախարարի ասածը: Մեկ այլ մարտահրավեր է կառավարության կողմից ֆերմերներին սուբսիդիաների տրամադրումը, որոնք աճի լավ դինամիկա են ցույց տալիս: Գյուղատնտեսության նախարարությունը լրջորեն զբաղվում է նաև ճյուղի առավել ինտենսիվ զարգացմանն ուղղված օրենսդրության մշակման աշխատանքներով: Դոկտ. Ավետիսյանն ասաց, որ սկսած 2007թ.-ից նախարարությունը պատասխանատու է նաև սննդի անվտանգության ոլորտի համար, որը մշտապես եղել է «բազմաթիվ անհայտներով» կարևորագույն խնդիր (թերևս նաև այն պատճառով, որ նախկինում ոլորտի համար պատասխանատու էին 3-4 գերատեսչություններ):

Ուսանողները գոհունակությամբ իմացան, որ նախարարությունը ընդլայնում է Վրաստանի գյուղատնտեսության նախարարության հետ գործակցության ուղղություններն ու ծավալները: Այդ գործակցությունը ընդգրկում է տարբեր գիտահետազոտական և զարգացման ծրագրեր, այդ թվում՝ FAO-ի, IFAD-ի, Համաշխարհային Բանկի, ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի և այլ միջազգային կառույցների շրջանակներում: Նոր նախաձեռնություններից մեկն էլ եգիպտացորենի ցանքատարածությունների աննախադեպ ընդլայնման նպատակով Վրաստանի Հանրապետությունից սերմացուի ներկրումն է:

Որպես ապագա տնտեսագետների, ԱՌԼԿ-ի ուսանողների համար հետաքրքիր էր նաև իմանալ, որ այսօր գյուղատնտեսական վարկերի պահանջարկի ընդամենը 8 տոկոսն է բավարարվում Հայաստանում: Դոկտ. Ավետիսյանը գոհունակությամբ տրամադրեց ամբողջ տեղեկատվությունը ուսանողներին, ներկայացրեց իր մեկնաբանությունները, ապագա զարգացումների վերաբերյալ իր կանխատեսումները և հաճույքով պատասխանեց ուսանողների հարցերին: ○

allenges to be met in the near future is cooperation in agriculture: successful experience of milk marketing cooperatives, for instance, proves the Deputy Minister's words. Another challenge are subsidies from the Government provided to farmers, and this shows a good growing dynamics. The Ministry of Agriculture is also actively involved in developing legislation that promotes more intensive development in the industry. Dr. Avetisyan said starting from 2007, the Ministry is responsible for food safety, which has always been a critical problem with many 'unknowns' (perhaps because 3-4 ministries were involved before).

The students were pleased to hear the Ministry is expanding its collaboration fields and scopes with the Georgian Ministry of Agriculture. This collaboration includes different research and development projects including those supported by FAO, IFAD, WB, USDA, and other international agencies. A new initiative is bringing in seed corn from Georgia to significantly expand corn hectares this year.

As economists, it was interesting for the ATC students to learn that only 8% of the overall demand in agricultural loans is met currently in Armenia.

Dr. Avetisyan himself was pleased to share all this information and provide his comments and prognosis for future developments. ○

ՀՊԱՀ դասախոսների համար դասախոսությունները շարունակվում են

ԱՀԿՄԿ հիմնադրամի և Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնի տնօրեն Վարդան Ուռուտյանը շարունակում է ՀՊԱՀ դասախոսների համար դասախոսությունների շարքը առարկայական ծրագրերի, Կրեդիտների փոխանցման եվրոպական համակարգի և ուսանողների գնահատման եղանակների վերաբերյալ՝ Բոլոնիայի գործընթացի պահանջներից ելնելով և ՀՊԱՀ ղեկավարության հանձնարարականի համաձայն: Տնտեսագիտության ֆակուլտետի դասախոսներին դոկտ. Ուռուտյանի փոխանցած գործնական գիտելիքները, մոտեցումներն ու հմտությունները ըստ արժանվույն են գնահատվում թե ֆակուլտետի և թե համալսարանի ղեկավարության կողմից: Դասախոսությունների այս երկրորդ փուլին հետևելու է երրորդը, որի ժամանակ դոկտ. Ուռուտյանին միանալու է ՀՊԱՀ ուսումնական գծով պրոռեկտոր դոկտ. Յուրի Մարմարյանը: ○

Lecture Series for the Agrarian University Professors Continue

Upon recommendation by the management of the Armenian State Agrarian University, Vardan Urutyanyan, Director of the ATC, continued the lecture series for the Armenian State Agrarian University's faculty on course syllabi, European Credit Transfer System, and evaluation techniques under the Bologna process.

The hands-on knowledge and skills that Dr. Urutyanyan transfers to the economics faculty is much appreciated by the ASAU administration. This second round of Dr. Urutyanyan's lectures will be followed by the third one when Dr. Yuri Marmaryan, the ASAU Vice Rector, will join Dr. Urutyanyan in this effort.

Վրաստանի և Հայաստանի չիրականացված տնտեսական ներուժի մասին՝ ԱՈՒԿ-ում

Տնտեսական քաղաքականության և իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոնի (AEPLAC) տնօրեն Տիգրան Ջրբաշյանը հանդիպես Ազրբեյգանի ուսուցման կենտրոնի ուսանողների հետ՝ մարտի 21-ի հերթական ուրբաթօրյա սեմինարի ժամանակ: Սեմինարի վերնագիրն էր «Հայաստանի և Վրաստանի տնտեսական հարաբերություններ՝ չիրականացված հնարավորություններ»: ԱՈՒԿ-ն իր վրացի և հայ ուսանողների համար առաջին անգամն էր հնարավորությունն ստեղծել լսելու փորձագետի կարծիք երկու երկրների տնտեսական իրադրության և տնտեսական հարաբերությունների ոլորտում գործակցության զարգացման միտումների վերաբերյալ: Դոկտ. Ջրբաշյանը ներկայացրեց ՄԱԿ-ի Ջարգացման գրասենյակի հովանու տակ 2007թ. AEPLAC-ի կողմից կատարված ուսումնասիրության արդյունքները: Ուսումնասիրության շրջանակում իրականացված հետազոտական աշխատանքները ղեկավարել է Դոկտ. Ջրբաշյանը:

Ուսանողներից շատերի համար անսպասելի էր իմանալ տնտեսական բազմաթիվ հնարավորությունների մասին, որոնք երկու երկրները ցայսօր չեն օգտագործել՝ չնայած վրացիների ու հայերի դարավոր մշակութային և հոգևոր ամուր կապերի գոյությանը: «Խորհրդային շրջանում մշակութային կապերը զուգորդվում էին քաղաքականի հետ, - ասաց դոկտ. Ջրբաշյանը, - Այսօրվա տնտեսական

կապերը պետք է հիմնված լինեն երկու երկրների տնտեսական շահերի վրա»: Նա այդ կապերն անվանեց ասիմետրիկ և հիմնված հիմնականում Վրաստան արտահանվող հայկական մթերքների և Վրաստանի կողմից Հայաստանին մատուցվող տարանցիկ ծառայությունների վրա: Փաստորեն ամբողջ ապրանքաշրջանառության 70 տոկոսը կազմում են տարանցիկ ծառայությունները: Դոկտ. Ջրբաշյանը նշեց, սակայն, որ սա Վրաստանին առավելություն է տալիս միայն Հայաստանի տնտեսական շրջափակման պայմաններում: Հայաստանի և Թուրքիայի սահմանի բացմամբ Վրաստանը կզրկվի այդ առավելության զգալի մասից, եթե այլ ոլորտներ ընդգրկված չլինեն գործակցության մեջ: Ներկայումս Հայաստանից Վրաստան արտահանումը ավելի արագ տեմպերով է զարգանում, քան հակառակը:

Դոկտ. Ջրբաշյանը ներկայացրեց վերոնշյալ ուսումնասիրության արդյունքները, որոնք կօգնեն բարելավելու Հայաստան - Վրաստան հարաբերությունները առևտրի, ներդրությունների և տրանսպորտային ծառայությունների բնագավառներում: Դոկտ. Ջրբաշյանի կարծիքով, երկու երկրների կառավարությունների և հասարակությունների կողմից մոտ ապագայում ձեռնարկվելիք քայլերը պետք է ներառեն հետևյալը. ընդհանուր կովկասյան շուկայի ստեղծումը, որտեղ տեղի կունենա ապրանքների ազատ տեղաշարժ, եվրամիության պահանջներին ներդաշնակ տնտեսական ինտեգրացիա, Հայաստանի և Վրաստանի միջև կնքվող պայմանագրերում այլ երկրների ներգրավումը, տարածաշրջանը միջազգային կարևորություն ունեցող տնտեսական խաչմերուկ դարձնելը:

Բուն ուսումնասիրությունը բովանդակում է ներկա իրավական հիմքերի, առևտրի և ներդրումների հոսքի, տնտեսական կապերի վիճակի խորը վերլուծություն, ինչպես նաև եզրակացություններ ու առաջարկություններ: ○

ATC Students Learned about Unrealized Opportunities in Economic Relations of Georgia and Armenia

Tigran Jrbashyan, Director of the Armenian-European Policy and Legal Advice Center (AEPLAC), met with the ATC students on a regular Friday seminar on March 21. The topic of the seminar was “Armenia and Georgia Economic Relations: Unrealized Opportunities”. This was the first opportunity that the ATC provided for its Georgian and Armenian students to have an expert’s opin-

ion on the current situation and development trends in economic relations between the two countries. Dr. Jrbashyan presented the results of the study conducted in 2007 by AEPLAC under his co-supervision and under the auspices of UNDP.

It was surprising for most of the students to learn about so many economic opportunities that have not been used so far by both nations considering the centuries-old cultural and spiritual relations between Georgians and Armenians. “During the Soviets the cultural ties were combined by political ones,” Dr. Jrbashyan said, “Today’s economic relations should be based on economic interests.” He called these relations asymmetric and based mainly on goods exported to Georgia from Armenia and services provided by Georgia for Armenia. Georgia is a transit country and 70% of the overall turnover comes from transit services. Dr. Jrbashyan stated, however, that this gives Georgia advantages while the Armenia-Turkish border is closed because of the economic blockade; once it opens, Georgia will lose much if its advantage if no other industries are involved in the cooperation. Currently, the export from Armenia grows faster than the vice versa.

Dr. Jrbashyan shared the results of the above study that will help improve Armenia – Georgia relations in trade, investments, and transportation. Some of the steps that Dr. Jrbashyan thinks need to be taken by the governments and the societies of the two countries in the nearest future include: creation of com-

mon Caucasian market where goods can move freely; economic integration harmonized with the EU requirements; all agreements between Armenia and Georgia being open for other countries; turning the region as a whole an important economic crossroad of international significance.

The study itself contains deep analysis of the existing legal base, trade and investment flow, economic estimations, current state of the economic relations as well as conclusions and recommendations. ○

Դենիել Դանը հանդիպեց ԱՌԿ-ի ուսանողների հետ

ԱՌԿ-ի և ԱՅԿԱԿ հիմնադրամի հիմնադիր տնօրեն, այժմ ԱՌԿ-ի դասախոսական կազմի խորհրդական, Տեխասի A&M համալսարանի պրոֆեսոր, ՀՊԱՀ պատվավոր պրոֆեսոր Դենիել Դանը Հայաստան կարճատև այցելության ընթացքում հանդիպեց ԱՌԿ-ի ուսանողների հետ: Դոկտ. Դանը հանդիպումը սկսեց այս տարի Կալիֆորնիայի նահանգի Մոնտերեյ քաղաքում և 2009թ. Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում կայանալիք ՍՏՆԻ հիմնադրամի կառավարման միջազգային ընկերակցության (IAMA) կողմից կազմակերպվող հանդիպման մասին ուսանողներին տեղեկացնելով, որին մասնակցելու համար ուսանողներին խրախուսեց խուճկ կազմել և մասնակցել հանդիպման շրջանակներում կազմակերպվելիք իրական դեպքերի ուսումնասիրությունների մրցույթին: Այնուհետև թեմաները հետևեցին մեկը մյուսին՝ սկսած ԱՄՆ նախագահական ընտրությունների համատեքստում երկրի տնտեսական իրադրությունից մինչև նույնը՝ Հայաստանում:

Սակայն դոկտ. Դանի հիմնական ուղեբժը ԱՄՆ-ում հետբուհական կրթություն ստանալու հնարավորություններն էին: Ըստ նրա, հետբուհական կրթությունը սկսվում է այստեղ՝ Ազոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում: «Շատ կարևոր է, թե հետագա կրթության համար դուք ինչ եք անում այսօր և այստեղ՝ ԱՌԿ-ում, - ասաց նա, - ԱՌԿ-ի նախորդ տարիների շրջանավարտները ԱՄՆ համալսարաններում բարի համբավ են վայելում, կարևոր է, որ դուք պահպանեք այդ համբավը ձեր աշխատասիրությամբ»:

Դոկտ. Դանը նաև տեղեկություններ հաղորդեց ԱՌԿ-ի որպես ժամանակակից տարածաշրջանային բիզնես դպրոցի, հետագա զարգացման վերաբերյալ՝ շեշտադրելով հայ և վրացի շրջանավարտների վաղվա դերը այդ զարգացման գործում: ○

Daniel Dunn Met with ATC Students

Daniel Dunn, the ATC/ICARE Founding Director, now Faculty Advisor for the ATC, Texas A&M Professor, met with ATC students on February 29th while on a short-term visit to Armenia. Dr. Dunn started with informing the students about the upcoming IAMA meeting in Monterey, California this year and in Budapest, Hungary in 2009 and encouraged them to make up a team to take part in the case study contest within the meeting. Then the topics followed each other covering the US economy in the context of presidential elections and that in Armenia. The key message, however, was education opportunities in U.S. graduate schools. Dr. Dunn said graduate school starts here. "It's important what you do in the ATC," he said, "ATC graduates have a good reputation in the U. S., and it's important for you to maintain that reputation with your hard work." Dr. Dunn also shared information and ideas on future development of the ATC as a regional modern business school, emphasizing the role of Armenian and Georgian alumni in this development in the near future.

ԱՌԿ-ի շրջանավարտը խորհուրդներ է տալիս

Արփինե Առաքելյան, ԱՌԿ 5

ԱՌԿ-ի ուրբաթօրյա սեմինարները մեր ուսումնական գործընթացի գործնական ուղղվածությունն ապահովող գործիքներից մեկն են: Հատկացված կարճ ժամանակահատվածում (տվորաբար՝ 1 ժամ) մենք ունկնդրում ենք իրավիրյալ դասախոսներին, ովքեր ծանոթացնում են իրենց աշխատանքին, ծրագրերին, հայրենական շուկայում տվյալ ընկերության տեղին ու դերին: Կարծում են, այս սեմինարների հիմնական առավելությունն այն է, որ այն մեր անցած հիմնական առարկաների տեսությունից և դասական օրինակներից վերաուղղորդում է դեպի երկրում առկա կոնկրետ գործարար իրավիճակը:

Մարտի 7-ի սեմինարը վարում էր ԱՌԿ-ի շրջանավարտ, Կասկադ բանկի աշխատակից Հայկ Ղազարյանը: Նա համառոտակի անդրադարձավ ՀՀ-ում բանկային համակարգի զարգացմանը: Այնուհետև պրն Ղազարյանը մեր ուշադրությունը հրավիրեց Կասկադ բանկի գործունեության, գործառնությունների, կառուցվածքի, աշխատանքային պայմանների, ինչպես նաև հեռանկարների վրա: Մանրամասնեց բանկի հիմնական բաժինների աշխատանքը: Վերջում մենք բազմաթիվ հարցեր ուղղեցինք, որոնք հիմնականում վերաբերում էին հաշիվ բացելուն, դրամական փոխանցումներին, վարկի տրամադրման պայմաններին, տոկոսադույքներին, շուկայում բանկի մրցունակությանը:

Իմ կարծիքով, լսարանը առնվազն երկու օգուտ քաղեց. նախ, մեզանից նրանք, ովքեր իրենց ուսումնաարտադրական պրակտիկական բանկերում չէին անցկացրել, որոշակի տեղեկատվություն ձեռք բերեցին բանկային հատվածի մասին: Երկրորդ օգուտը Հայկի տված գործնական խորհուրդներն էին կարիերային սկսելու վերաբերյալ: Սա ես կարևորում եմ այնքանով, որ մենք արդեն այդ կարիերային սկսելու նախաշեմին ենք. ընդամենը երկու ամիս անց կավարտենք համալսարանը: ○

ATC Graduate Advising on Future Career

By Arpine Arakelyan, ATC 5

Friday seminars are one of the practical tools of ATC. During short time (one hour in general) the students are listening to guest speakers who give a short description of their jobs and/or objectives and implementation processes of some specific projects. The main advantage of these seminars is that it switches us from theory and classical world examples to our country's organizations and projects.

One of this month's guest speakers was Hayk Ghazaryan (ATC graduate) from Cascade Bank. He briefly introduced the emergence and development of the banking system. After this, Hayk focused on the activities, functions and working conditions of Cascade bank. He clearly stated the main departments of the bank, roles and responsibilities of particular employees. After the presentation, we asked questions, which we were more interested in: account opening and closing, money transfers, loan terms, interest rates, etc.

This seminar gave its audience two benefits. First, it was a good opportunity for those students who did not spend their internships in banks to get informed on the sector. The second benefit was Hayk Ghazaryan's friendly advice for future career development. It is very important for us as we are at the stage of graduation and the first step of career meanwhile. ○

ԱՈՒԿ-ը՝ խոստումնալից ապագայի երաշխավոր

Ես Մարինա Սաֆարյան եմ՝ ԱՈՒԿ-ի առաջին «սերնդի» ներկայացուցիչը: Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի (այն ժամանակ՝ Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիան) տնտեսագիտական ֆակուլտետի «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ» բաժնում երկու տարի ուսանելով՝ հասկացա, որ ուսանողական տարիները պետք է որ առավել հետաքրքիր ու բովանդակալից անցկացնեի: Բայց ինչպես այդ ցանկությունը իրականություն դարձնել՝ միաժամանակ էականորեն չփոխելով մասնագիտությունը, որը քոնն ես համարում:

Եվ ահա 2-րդ կուրսի վերջին ըրջանում ռեկտորատը ֆակուլտետի լավագույն ուսանողներիս հնարավորություն ընձեռեց միաժամանակ ստանալ երկրորդ մասնագիտությունը Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում: Հրապուրիչ հնարավորություն էր՝ բացառապես անգլերենով, ԱՄՆ-ից ժամանած դասախոսների օգնությամբ սովորել ագրոբիզնես և մարկետինգ՝ միանգամայն տարբեր ուսումնական պլանով, արևմտյան ոճով, նոր կրթահամակարգով, գնահատման միանգամայն այլ եղանակով. հայաստանի ուսանողի համար այս ամենն արտասովոր էր, ավանդակալից տարբերվող, ինչու չէ՝ որոշակիորեն շիսկային: Այդպես ես դարձա ԱՈՒԿ-ի առաջին ուսանողներից մեկը՝ 2000թ.:

ԱՈՒԿ-ի երկու տարիները բավականին դժվար տարիներ էին: Սովորական դասախոսություն գրելու փոխարեն՝ այդ ամենը պարզապես լսելը և գլուխներով դասագիրք կարդալը, շաբաթական, ամսական և կիսամյակային քննաշրջանները, փորձադասերը և քննարկումները դասերի ընթացքում, տնային հարձնարարությունները և թիմային բանավեճերը. սրանք էին ԱՈՒԿ-ում մեր կյանքի բաղկացուցիչ մասերը: Ամեն մի վերոհիշյալ բաժին կազմում է քո վերջնական գնահատականի ինչ-որ տոկոսը, ինչը ստիպում է քեզ կազմակերպված, հավաքված, դինամիկ քայլերով առաջ գնալ: Մենք հասկանում էինք, որ մեր յուրաքանչյուր քայլը հաջորդի մի մասն է կազմում: Իսկ թիմային աշխատանքն ու համախմբվածությունը հաճախ առաջադրված կոնկրետ խնդրի միակ և ճիշտ լուծումն են լինում: Հասկացանք նաև, որ միայն դասախոսություններ գրելով ու սերտելով մասնագետ չես դառնա՝ առանց դասագիրք կարդալու, ընդամին՝ արդիական գիտելիքներ պարունակող դասագիրք: Դասագրքերը կարդալը, ինտերնետից օգտվելն ու ինքնուրույն աշխատանքի այլ ձևերը ուսանողի այսօրվա անձնական ներդրումն է իր իսկ վաղվա օրը լիարժեք է դարձնելու ճանապարհին:

Ահա ԱՈՒԿ-ը ստիպում է քեզ ձգտել և հասնել ավելիին, քան դու պատկերացնում ես: ԱՈՒԿ-ը նաև այն հաստատությունն է, որի տված գիտելիքներն ու փորձը լիարժեքորեն հնարավորություն են տալիս կամ շարունակել ուսումը, կամ հաջողությունների հասնել աշխատանքի բնագավառում, կոչումներ ստանալ և հպարտանալ քո ստացած կրթությամբ ու հաճույքով հիշել ուսանողական կյանքը:

Այժմ ես աշխատում եմ որպես հաշվապահ «Գրանթ Թորնթոն Ամիո» ՍՊԸ-ում, որը ՀՀ առաջատար և խոշորագույն կազմակերպություններից մեկն է աուդիտորական և գործարար խորհրդատվության ոլորտում: Իմ պաշտոնը մի քանի կազմակերպությունների հետ միաժամանակ աշխատելու հնարավորություն է տալիս: Ունեն կայուն մասնագիտական գիտելիքներ, հնուտ եմ նաև մարկետինգի և մենեջմենտի բնագավառներում: Անգլերենով ազատ տփվում եմ և վարժ տիրապետում եմ համակարգչային տարբեր ծրագրերի: Միաժամանակ, գիտելիքներս կատարելագործելու նպատակով ուսանում եմ ACCA-ի F5-ում:

Այս ամենի համար իմ խորին երախտագիտության խոսքն եմ հղում ԱՈՒԿ-ի ողջ դասախոսական անձնակազմին և անձամբ դոկտ. Դենիել Դանին: ○

ATC Ensuring a Promising Future for Students

I am Marina Safaryan, representative the ‘first generation’ of the ATC. After my two years of studying Accountancy and Audit at the Armenian Agricultural Academy (not the Armenian State Agrarian University) I understood that there should be more interest and more precise content added to the years of my university study. How could I achieve this without doing much harm to the profession that I had already chosen?

The chance came all of a sudden: for the first time in the history of the Agricultural Academy, the Rector’s Office provided the best 2-nd year students the opportunity to simultaneously receive the second specialty in the newly opened Agribusiness Teaching Center. It was thrilling to study agribusiness and marketing in a totally different, promising environment with a U.S. curriculum, in English, a totally different student evaluation system and with instructors from the US. And there was even a definite risk involved.

This was how I became an ATC student back in 2000. The two years in the ATC were difficult ones. Learning many chapters

from the textbook instead of the usual lecture writing, weekly, midterm and final exams, quizzes, discussions during the classes, homeworks, and team debates were constituent parts of our ATC life, each of these making up some percentage of our final GPA. All this was making us to soberly and dynamically go forward in our study since we understood that each step is a part of the next step. Thus we forgot about trying to become a specialist by only listening to lectures. Reading the up-to-date textbooks, together with other forms of independent work is a student’s today’s input in his or her own future. The ATC makes you pursue and reach more than you could imagine before coming to here. The knowledge and experience acquired at the ATC provide the opportunity to successfully start a career or continue your education in leading U.S. and European universities.

I am now working as an accountant with the Grant Thornton AMIOT LLC which is one of the leading companies in Armenia in the field of audit and business consultancy. My position gives me the opportunity to work with several agencies simultaneously. I have stable knowledge and skills in marketing and management. I communicate freely in English and have an excellent command of different computer software.

For all this success, I owe to the ATC, its founding Director Daniel Dunn, and the entire staff and management. ○

ԱՈՒԿ-ում ուսանելու իմ հնարավորությունը

**Մարինա Միրզաբեկյան,
Հունաստանի Տեսալոնիկի
տեխնոլոգիական ինստիտուտ**

Իմ անունը Մարինա Միրզաբեկյան է: Ես ծնվել եմ Հայաստանում, բայց մեծացել Հունաստանում: Սովորում եմ Տեսալոնիկի տեխնոլոգիական ինստիտուտի տուրիզմի կառավարման ֆակուլտետում:

Այս պահին Երասմուս Մոնդոլու ծրագրի շրջանակում 5-ամսյա ժամկետով ուսանում եմ Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում: Երասմուս Մոնդոլու ծրագիրը նախատեսված է Հունաստանի, Հոլանդիայի, Պորտուգալիայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Վրաստանի, Ադրբեջանի և Հայաստանի ուսանողների համար: Վերոհիշյալ եվրոպական երկրներից որոշ ուսանողներ սովորում են Հայաստանում, Վրաստանում կամ Ադրբեջանում, իսկ եվրոպայում սովորում են ուսանողներ Հարավային Կովկասի երկրներից:

Հայաստանն ընտրելը բացատրվում է այստեղ արմատներ ու հարազատներ ունենալու հանգամանքով. միշտ էլ ցանկություն եմ ունեցել վերադառնալ հայրենիք, որը թողել եմ 7 տարեկանում: Ինչ վերաբերում է Հայաստանում համալսարանի ընտրությանը, ապա ՀՊԱՀ-ն ընտրելու երկու պատճառ ունեի՝ նախ, իմ մասնագիտական առարկաներին մոտ առարկաներ միայն այստեղ կան և երկրորդ՝ միայն Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում է, որ կարող էի անգլերենով անցնել բոլոր առարկաները:

Կենտրոնը հենց սկզբից իմ զարմանքն ու հիացմունքը հարուցեց գործունեության իր ձևերով ու սկզբունքներով՝ Տեխասի A&M համալսարանի ուսպլանի հիման վրա դասավանդման ամերիկյան եղանակները, հարմարավետ ուսումնական սենյակները, դասախոսների որակավորման բարձր մակարդակն ու պրոֆեսիոնալիզմը, էլ չեմ խոսում դասախոսների և աշխատակազմի կողմից ուսանողին օգտակար լինելու մշտական պատրաստակամությունը:

Հայաստանում, հատկապես ԱՈՒԿ-ում ուսանելը դյուրին չէ, մասնավորապես՝ հաճախումների պարտադիր լինելու, ուսուցման բարձր մակարդակի, ուսանողին տրվող բազմաթիվ հանձնարարությունների պատճառով: Հունաստանի իմ համալսարանն այլ կերպ է գործում. օրինակ, միշտ չէ, որ հաճախումը պարտադիր է (դա կախված է կոնկրետ դասախոսից), բացի այդ, հանձնարարությունները շատ չեն, իսկ անգլերեն դասավանդվող առարկաների թիվը, դժբախտաբար, քիչ է:

Թեև կրթությունը Հունաստանում ընդհանուր առմամբ ավելի «լիբերալ» է և նվազ խիստ քան Հայաստանում, իմ համալսարանը համարվում է երկրում տուրիզմի բնագավառի պրոֆեսիոնալ մասնագետներ պատրաստող առաջատար բուհերից մեկը: Բարեբախտաբար, մենք այնտեղ նույնպես հնարավորություն ունենք սովորելու առնվազն երկու օտար լեզու՝ ընտրություն կատարելով անգլերենի, ֆրանսերենի, իտալերենի, գերմաներենի և ռուսերենի միջև:

Երևանյան իմ փորձը որպես արտերկրի ուսանողի, եզակի է այն առումով, որ ես այստեղ բավականություն եմ ստանում թե սովորելուց և թե հայրենիքում գտնվելու փաստից: Իսկ առհասարակ յուրաքանչյուր ուսանողի մեծապես խորհուրդ եմ տալիս մասնակցել արտերկրում սովորելու հնարավորությունը ընձեռող ծրագրերին. դա մի մեծ ու կարևոր փորձառություն է մասնագետ դառնալու ճանապարհին: ○

My Study Abroad Chance Was the ATC

**By Marina Mirzabekyan, ATC
Exchange Student, Thessaloniki
Technological Institute, Greece**

My name is Marina Mirzabekian. I was born in Armenia, but I've been living in Greece since I was 7 years old. I am in the second year of Tourism Management Department at the Technological Institute of Thessaloniki.

I am now studying at the Agribusiness Teaching Center of the Armenian State Agrarian University in Yerevan taking part in the Erasmus Mundus program. This is a 5-month exchange program designed for students from Greece, the Netherlands, Portugal, Italy, France, Georgia, Azerbaijan, and Armenia. Some students from the above European countries are studying either in Georgia or Azerbaijan or Armenia and in turn, some students from the South Caucasus countries are studying in Europe.

I chose Armenia because I have roots and relatives here and have always wanted to come back to my homeland. Secondly, I chose the Agribusiness Teaching Center of the Armenian State Agrarian University because it was the only university with subjects similar to the subjects taught in my university and the

ATC is the only department where all subjects are taught in English.

I was surprised and delighted to see the way ATC functions: the American way of teaching using Texas A&M university curriculum, comfortable and new teaching and learning facilities, the high level of lecturers' qualification and professionalism, not to mention that the staff is always ready to help you.

Studying in Armenia, especially in the ATC, is not easy, since attendance is mandatory, there are many projects and generally the level of education is high. My university in Greece does not function this way: attendance is not always mandatory (it depends on the lecturer) while there are few projects and there are unfortunately only few subjects taught in English.

Despite the fact that education in Greece is more "liberal" and less strict than in Armenia, my university is considered to be successful in preparing future professionals in Tourism. Fortunately, we have the chance to learn foreign languages such as English, French, Italian, German and Russian and we can choose two or more languages among them.

My experiences in Yerevan as a student abroad are unique, I enjoy being here and I encourage every student to study abroad if given the chance. ○

Առողջ կենդանիներ - առողջ սնունդ - առողջ բնակչություն

Գյուղատնտեսության առավել կարևոր ճյուղերից է անասնաբուժական մթերքների արտադրությունը, և պատահական չէ, որ Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոնում կազմակերպվող սեմինարների ժամանակ քննարկման առարկա դարձող ամենակարևոր թեմաներից մեկն է: Անասնաբուժության ճյուղում մասնավորապես հրատապ է հիվանդությունների և վիրուսների դեմ պայքարը, որոնք նպաստում են անասնաբուժական մթերքների արտադրության նվազմանը, սպառումը՝ սննդի անվտանգությանը: Վերջինս հայաստանյան գյուղատնտեսության ոլորտում օրախնդիր հարց է դարձել:

Մարտի 14-ին մենք ԱՌԿ էինք հրավիրել Հայաստանի Հանրապետության պետական անասնաբուժական տեսչության պետի տեղակալ էդուարդ Ստեփանյանին: Նրա վարած սեմինարը, ԱՌԿ-ում ընդունված գործելակերպի համաձայն, գյուղատնտեսական քաղաքականություն առարկայի դասընթացի սահմաններում էր, որ այժմ անցնում են 5-րդ կուրսի ուսանողները: Սեմինարի քննարկման թեմաները հենց գյուղատնտեսական քաղաքականության ու անասնաբուժական տեսչության գործունեության վերաբերյալ հարցերն էին: Պրն Ստեփանյանը ներկայացրեց տեսչության հիմնական գործառնությունները, ինչպես նաև տեղեկատվություն տեսչության կողմից ներկայումս երկրի մասշտաբով իրականացվող տարբեր ծառայությունների և ծրագրերի վերաբերյալ: Նա ասաց, որ անասնաբուժական տեսչական ստուգման իրականացումը այնպիսի խնդիր չէ, որ հնարավոր լինի արդյունավետ կերպով իրականացնել մեկ երկրի սահմաններում: Տարածաշրջանի բոլոր երկրները պետք է հանդես բերեն համակարգված և պարբերական մոտեցում՝ ձեռնարկվող կանխարգելիչ միջոցառումների և լուծումներ առաջարկելու առումով: Ահա թե ինչու է կարևորվում տարածաշրջանային գործակցությունն այս ոլորտում, մանավանդ, որ գործ ունենք երկրներից յուրաքանչյուրում սննդի անվտանգության հիմնախնդրի լուծման մարտահրավերի հետ՝ սննդարտադրության և սննդապահովման բոլոր մակարդակներում: «Բարձրորակ կաթնամթերքի կամ մսամթերքի արտադրությունը, նույնիսկ գերժամանակակից տեխնոլոգիաների օգնությամբ, բացարձակապես անհնարին է առանց անասնաբուժական տեսչության պատշաճ աշխատանքի՝ արտադրության և իրացման ամբողջ շղթայում», - ասաց պրն Ստեփանյանը:

Քննարկեցին նաև թռչնագրիպին և խոզերի աֆրիկյան ժանտախտին առնչվող հարցեր: էդուարդ Ստեփանյանը շեշտեց, որ թռչնագրիպից մեր երկրի թռչնառդյունաբերությունը չի տուժել, տուժել են միայն այն անհատները, ովքեր տազնապի պատճառով մորթի են ենթարկել իրենց թռչուններին: Իսկ խոզերի ժանտախտի բացասական ազդեցությունը գլխաքանակի վրա հիմնականում առկա է հյուսիսային շրջաններում: Պրն Ստեփանյանը ճշեց նաև քաղաքականության այն գործիքները, որ պետական անասնաբուժական տեսչությունը կիրառում է ոլորտում եղած հիմնահարցերին լուծումներ գտնելու համար: ○

Healthy Animals – Healthy Food – Healthy Population

Livestock and meat production is one of the most important spheres in agriculture and seminars on such topics are very important for students in the ATC. Various deceases and viruses nowadays are decreasing the performance of the animal breeding sector, and their prevention is one of the biggest issues of agriculture in Armenia.

The deputy head of the State Veterinary Inspectorate of Armenia, Mr. Edward Stepanyan, was invited to the ATC on March 14th. This seminar was organized also in the framework of the Agricultural Policy class that the 5th year students now learn, and the major topics of discussion were the policy issues in veterinary inspection.

Mr. Stepanyan presented the main functions of the veterinary service and different projects that they currently implement throughout the country. He told that the veterinary inspection is not a task that should be implemented by one country, there should be a systematic approach of measures undertaken by all countries in the region. This is why the regional cooperation is important in this sphere, which is also highly correlated to the food safety in a country in all levels. Production of high quality cheese, ice-cream, sausages and other food, even with the use of the newest technologies is absolutely impossible if the veterinary inspection does not appropriately function on the entire chain of production.

Another topic that was widely discussed referred to the avian flue that was hypothetically spread in Armenia and the current decease of pigs. Mr. Stepanyan assured students that avian flue did not reach any of the commercial poultry producers in Armenia, and mainly affected individual farm in rural areas who slaughtered many animals just because of panic. In regards with the pig decease, he mentioned that it currently negatively affects the pig population in the country, mainly in the Northern regions. Mr. Stepanyan also mentioned what policy tools the veterinary service applies nowadays for solution of various problems in the country.

Agribusiness Teaching Center, International Center for Agribusiness Research and Education Foundation
 74 Teryan St., Yerevan, Armenia
 In association with USDA FAS, Texas A&M University, and the Armenian State Agrarian University
 Tel: (37410) 52-28-39, 56-96-70;
 Fax: (37410) 56-62-21 E-mail: info@icare.am
 www.icare.am/atc
 Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոն . Երևան, Տերյան 74